

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (neljas koda)

14. november 2018*

Eelotsusetaotlus – Õigusalane koostöö tsiviilasjades – Maksejõuetusmenetlus – Määrus (EÜ) nr 1346/2000 – Artikli 3 lõige 1 – Rahvusvaheline kohtualluvus – Tagasivõitmise hagi – Selle liikmesriigi kohtute erandlik kohtualluvus, mille territooriumil on algatatud maksejõuetusmenetlus

Kohtuasjas C-296/17,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Varhoven kasatsionen sadi (Bulgaaria kõrgeim kassatsioonikohus) 12. mai 2017. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 22. mail 2017, menetluses

Wiemer & Trachte GmbH, likvideerimisel,

versus

Zhan Oved Tadzher,

EUROOPA KOHUS (neljas koda),

koosseisus: seitsmenda koja president T. von Danwitz neljanda koja presidendi ülesannetes, kohtunikud K. Jürimäe (ettekandja), C. Lycourgos, E. Juhász ja C. Vajda,

kohtujurist: N. Wahl,

kohtusekretär: ametnik R. Schiano,

arvestades kirjalikku menetlust ja 3. mai 2018. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Wiemer & Trachte GmbH, esindajad: *advokat* A. Ganev, *advokat* S. Simeonov ja *advokat* V. Bozhilov,
- Euroopa Komisjon, esindajad: M. Wilderspin, G. Koleva ja M. Heller,

olles 28. juuni 2018. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: bulgaaria.

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb seda, kuidas tõlgendada nõukogu 29. mai 2000. aasta määruse (EÜ) nr 1346/2000 maksejõuetusmenetluse kohta (EÜT 2000, L 160, lk 1; ELT eriväljaanne 19/01, lk 191) artikli 3 lõiget 1, artikli 18 lõiget 2 ning artikleid 21 ja 24.
- 2 Taotlus on esitatud kohtuvaidluses, mille pooled on likvideerimisel olev äriühing Wiemer & Trachte GmbH ja Zhan Oved Tadzher ning mis puudutab nõuet, et viimane tagastaks rahasumma, mis oli talle Wiemer & Trachte pangakontolt üle kantud ilma ajutise pankrotihalduri nõusolekuta.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Määrus nr 1346/2000

- 3 Määruse nr 1346/2000 põhjendustes 2 ja 6–8 on märgitud:

„(2) Siseturu nõuetekohane toimimine eeldab piiriüleste maksejõuetusmenetluste tõhusat ja tulemuslikku toimimist ning käesoleva määruse vastuvõtmine on vajalik kõnealuse, [EÜ] artiklis 65 sätestatud tsiviilasjades tehtava õiguslase koostöö alla kuuluva eesmärgi saavutamiseks.

[...]

- (6) Vastavalt proportsionaalsuse põhimõttele peaks käesolev määrus piirduma sätetega, mis reguleerivad maksejõuetusmenetluste algatamise pädevust ning otsuseid, mis tehakse otseselt maksejõuetusmenetluse alusel ja on sellega tihedalt seotud. Lisaks sellele peaks käesolev määrus sisaldama nende otsuste tunnustamist ja kohaldatavat õigust käsitlevaid sätteid, mis samuti vastavad kõnealusele põhimõttele.
  - (7) [27. septembri 1968. aasta konventsiooni kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (EÜT 1972, L 299, k 32)] reguleerimisalasse ei kuulu maksejõuetute äriühingute või teiste juriidiliste isikute likvideerimismenetlustega seotud maksejõuetusmenetlused, kohtumenetlused, kohtuvälised kokkulepped ja muud sellised menetlused.
  - (8) Piiriülese mõjuga maksejõuetusmenetluste tõhususe ja tulemuslikkuse parandamiseks on vajalik ja asjakohane koondada pädevust, tunnustamist ja asjaomases valdkonnas kohaldatavaid seadusi käsitlevad sätted [Euroopa Liidu] õigusakti, mis on siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.“
- 4 Määruse artikli 3 lõigetes 1 ja 2 on sätestatud:

„1. Maksejõuetusmenetluste algatamiseks on pädevad selle liikmesriigi kohtud, kus asub võlgniku põhihuvide kese. Äriühingu või muu juriidilise isiku puhul peetakse vastupidiste tõendite puudumisel tema põhihuvide keskmeks registrijärgset asukohta.

2. Kui võlgniku põhihuvide kese asub liikmesriigi territooriumil, on teise liikmesriigi kohus võlgniku vastu maksejõuetusmenetluse algatamiseks pädev ainult juhul, kui kõnealusel võlgnikul on tegevuskoht selles riigis. See menetlus mõjutab ainult selliseid võlgniku varasid, mis asuvad viimati nimetatud liikmesriigi territooriumil.“

5 Määruse artikli 16 lõikes 1 on ette nähtud:

„Maksejõuetusmenetluse algatamist käsitlevat otsust, mille on teinud artikli 3 alusel otsustamiseks pädev liikmesriigi kohus, tunnustavad kõik teised liikmesriigid alates selle jõustumisest menetluse algatanud riigis.

[...]“

6 Määruse artikli 18 kohaselt:

„1. Artikli 3 lõike 1 alusel pädeva kohtu poolt määratud likvideerija võib kasutada teises liikmesriigis kõiki talle menetluse algatanud riigi seadusega antud volitusi tingimusel, et selles liikmesriigis ei ole algatatud teist maksejõuetusmenetlust ega võetud maksejõuetusmenetluse algatamiseks esitatud taotluse alusel takistavaid kaitsemeetmeid. Artiklite 5 ja 7 kohaselt on tal eelkõige õigus kõrvaldada võlgniku varad sellest liikmesriigist, kus need asuvad.

2. Artikli 3 lõike 2 alusel pädeva kohtu poolt määratud likvideerija võib esitada teises liikmesriigis kohtu kaudu või kohtuväliselt nõude, mille aluseks on vallasvara toimetamine menetluse algatanud riigist kõnealuse teise liikmesriigi territooriumile pärast maksejõuetusmenetluse algatamist. Tal on õigus võtta võlausaldajate huvides ka tühistavaid meetmeid.

[...]“

7 Määruse nr 1346/2000 artikli 21 kohaselt:

„1. Likvideerija võib taotleda, et teises liikmesriigis avaldatakse seal sätestatud avaldamiseeskirjade kohaselt teatis maksejõuetusmenetluse algatamise otsuse kohta ning vajaduse korral tema määramist käsitleva otsuse kohta. Sellises teatises avaldatakse muu hulgas määratud likvideerija andmed ja see, kas kohaldatakse artikli 3 lõikes 1 või artikli 3 lõikes 2 nimetatud kohtualluvuse sätet.

2. Iga liikmesriik, kelle territooriumil võlgniku tegevuskoht asub, võib siiski ette näha, et avaldamine on kohustuslik. Sel juhul võtab likvideerija või mõni teine selle liikmesriigi pädev organ, kus artikli 3 lõikes 1 osutatud menetlus on algatatud, avaldamise tagamiseks vajalikud meetmed.“

8 Määruse artiklis 24 on ette nähtud:

„1. Kui liikmesriigis täidetakse kohustus võlgniku ees, kelle suhtes on teises liikmesriigis algatatud maksejõuetusmenetlus, ja järelikult oleks pidanud kõnealuse kohustuse täitma selle menetluse likvideerijale, vabaneb kohustuse täitja oma kohustusest, kui ta ei olnud menetluse algatamisest teadlik.

2. Kui kohustus täidetakse enne artiklis 21 sätestatud avaldamist, eeldatakse vastupidiste tõendite puudumisel, et kohustuse täitnud isik ei olnud maksejõuetusmenetluse algatamisest teadlik. Kui kohustus täidetakse pärast teatise avaldamist, eeldatakse vastupidiste tõendite puudumisel, et kohustuse täitnud isik oli maksejõuetusmenetluse algatamisest teadlik.“

9 Määruse artikli 25 lõike 1 kohaselt:

„Sellise kohtu otsust, kelle otsust menetluse algatamise kohta tunnustatakse vastavalt artiklile 16 ja mis käsitleb maksejõuetusmenetluse läbiviimist ja lõpetamist või kohtu heakskiidetud kompromisse, tunnustatakse ilma lisaformaalsusteta. [...]

Esimest lõiku kohaldatakse ka otseselt maksejõuetusmenetlusest tuleneva või sellega tihedalt seotud otsuse suhtes isegi juhul, kui selle on teinud mõni teine kohus.

Esimest lõiku kohaldatakse ka otsuse suhtes, mis käsitleb pärast menetluse algatamise taotluse esitamist võetud kaitsemeetmeid.“

Määrus (EÜ) nr 44/2001

- 10 Nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määruse (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (EÜT 2001, L 12, lk 1; ELT eriväljaanne 09/04, lk 42) artikli 1 lõikes 1 ja lõike 2 punktis b on sätestatud:

„1. Käesolevat määrust kohaldatakse tsiviil- ja kaubandusajade suhtes igat liiki kohtutes. Eelkõige ei kohaldata seda maksu-, tolli- ja haldusajade suhtes.

2. Käesolevat määrust ei kohaldata:

[...]

- b) pankrotimenetluste, maksejõuetute äriühingute või teiste juriidiliste isikute likvideerimismenetluste, kohtumenetluse, kompromissi tegemise ja muude selliste menetluste suhtes;

[...]“

Bulgaaria õigus

- 11 Äriseadustiku (Targovski zakon) artiklis 17a on sätestatud:

„1. Filiaal, mis kuulub mitteresidendile, kes on registreeritud ja kellel on vastavalt oma riigisisesele õigusele õigus tegeleda majandustegevusega, kantakse äriregistrisse.

[...]

3. Registrisse kantakse järgmised andmed:

[...]

- 3) andmed maksejõuetusaja läbivaatamiseks pädeva kohtu kõikidest aktidest, mis on kantud registrisse, kuhu on kantud mitteresident, ja vajaduse korral artikli 759 lõikes 1 ja artikli 760 lõikes 3 nimetatud otsused;

[...]

5. Lõike 3 punktides 2, 3 ja 4 nimetatud andmeid võib registrisse kanda ka omal algatusel, võttes aluseks andmed, mille on liikmesriikide registreite omavahelise ühendamise süsteemi kaudu avalikustanud liidu teine liikmesriik, kus see mitteresident on registreeritud.“

- 12 Äriregistri seaduse (Zakon za targovskia register) artikli 15 kohaselt:

„1. Registrisse kandmist, sellest kustutamist ja andmete avalikustamist võivad taotleda:

- 1) [...] ettevõtja või mittetulunduslik juriidiline isik;

- 2) [...] esindusõigusega isik;

- 3) [...] mõni muu isik seaduses ettenähtud juhtudel;
- 4) [...] advokaat, kellel on sõnaselge, advokaadi tegevusala reguleerivas seaduses ettenähtud volitus esindamiseks agentuuris.

[...]“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 13 Wiemer & Trachte on piiratud vastutusega äriühing, mille registrijärgne asukoht on Dortmundis (Saksamaa). Sofiyski gradski sad (Sofia linnakohus, Bulgaaria) 10. mai 2004. aasta otsuse alusel kanti Bulgaarias asuv Wiemer & Trachte filiaal Bulgaaria äriregistrisse.
- 14 Amtsgericht Dortmund (Dortmundi esimese astme kohus, Saksamaa) määras 3. aprilli 2007. aasta määrusega Wiemer & Trachte maksejõuetusmenetluse algatamisel ajutise pankrotihalduri ja otsustas, et selle äriühingu käsutused on kehtivad ainult pankrotihalduri nõusolekul. Selle esimese määruse kohta tehti 4. aprillil 2007 Saksa äriregistrisse kanne. Nimetatud kohus kehtestas teise, 21. mail 2007 tehtud ja 24. mail 2007 samasse registrisse kantud määrusega Wiemer & Trachtele üldise käsutuskeelu. Sama kohtu kolmanda määrusega, mis tehti 1. juunil 2007, algatati äriühingu vara suhtes maksejõuetusmenetlus. Selle kolmanda määruse kohta tehti samasse registrisse kanne 5. juunil 2007.
- 15 18. ja 20. aprillil 2007 kanti Wiemer & Trachte kontolt Obedinena Balgarska banka AD pangas 2149,30 eurot ja 40 000 eurot Wiemer & Trachte Bulgaaria filiaali juhataja vahendusel Z. O. Tadzheri nimel olevale kontole vastavalt „deklareeritud reisikuludena“ ja „ärikulude ettemaksuna“.
- 16 Wiemer & Trachte esitas seepärast Sofiyski gradski sadile (Sofia linnakohus) Z. O. Tadzheri vastu hagi, väites, et need pangatehingud on kehtetud, kuna need tehti pärast maksejõuetusmenetluse algatamist. Ta nõudis käesoleva kohtuotsuse punktis 15 nimetatud summade pankrotivara hulka tagastamist koos seadusjärgse intressiga.
- 17 Z. O. Tadzher väitis, et põhikohtuasja arutamine ei allu Sofiyski gradski sadile (Sofia linnakohus) ning et ärikulude ettemaksuks antud summat ei kasutatud ja see maksti Wiemer & Trachtele 25. aprillil 2007 tagasi.
- 18 Bulgaaria kohtu pädevuse puudumise vastuväitega ei nõustunud esimeses astmes Sofiyski gradski sad (Sofia linnakohus) ega apellatsiooniasemes Apelativen sad (apellatsioonikohus, Bulgaaria). Varhoven kasatsionen sad (Bulgaaria kõrgeim kassatsioonikohus) leidis 28. jaanuari 2013. aasta kohtumääruses, et kassatsioonkaebus Apelativen sadi (apellatsioonkaebus) kohtumääruse peale ei ole vastuvõetav ja et kohtumäärus, millega tunnistati Sofiyski gradski sadi (Sofia linnakohus) pädevust kohtuasja sisuliseks lahendamiseks, oli jõustunud.
- 19 Viimasena nimetatud kohus rahuldab sisuliselt Wiemer & Trachte hagi. Z. O. Tadzher esitas selle otsuse peale apellatsioonkaebuse. Apelativen sad (apellatsioonikohus) tühistas 26. juulil 2016 selle otsuse ja jättis käesoleva kohtuotsuse punktis 15 nimetatud summade tagastamise nõude rahuldamata, sest see ei olnud tema arvates põhjendatud ega tõenditega kinnitatud.
- 20 Wiemer & Trachte esitas seepeale Varhoven kasatsionen sadile (Bulgaaria kõrgeim kassatsioonikohus) Apelativen sadi (apellatsioonikohus) kohtuotsuse peale kassatsioonkaebuse, väites, et määruse nr 1346/2000 artikkel 24 ei ole põhikohtuasjas kohaldatav ja järelikult ei saa Z. O. Tadzher tugineda sellele, et ta ei teadnud Wiemer & Trachte maksejõuetusmenetluse algatamisest.

21 Neil asjaoludel otsustas Varhoven kasatsionen sad (Bulgaaria kõrgeim kassatsioonikohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

- „1. Kas [määruse nr 1346/2000] artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et selle liikmesriigi kohtutel, mille territooriumil on algatatud maksejõuetusmenetlus, on maksejõuetusel põhineva tagasivõitmise hagi menetlemiseks kostja vastu, kelle registrijärgne asukoht või elukoht on teises liikmesriigis, erandlik kohtualluvus või on pankrotihalduril määruse artikli 18 lõikes 2 sätestatud juhtumil õigus esitada tagasivõitmise hagi selle liikmesriigi kohtule, mille territooriumil on kostja registrijärgne asukoht või elukoht, kui pankrotihalduri tagasivõitmise hagi põhineb teises liikmesriigis vallasvara suhtes tehtud käsutusel?
2. Kas on võimalik [määruse nr 1346/2000] artikli 24 lõikes 2 koostoimes lõikega 1 ette nähtud kohustusest vabanemine kohustuse täitmisel võlgnikule liikmesriigis, mis toimus äriühingust võlgniku selles liikmesriigis registrisse kantud tegevuskoha juhataja kaudu, kui kohustuse täitmise ajal oli teises liikmesriigis võlgniku vara suhtes esitatud maksejõuetusmenetluse algatamise avaldus ning määratud ajutine pankrotihaldur, kuid maksejõuetusmenetluse algatamise kohta ei olnud veel otsust tehtud?
3. Kas [määruse nr 1346/2000] artikli 24 lõige 1 kohustuse täitmise kohta on kohaldatav rahasumma võlgnikule tasumise korral, kui selle rahasumma ülekandmist võlgnikult kohustuse täitjale loetakse pankrotikohtu riigisisese õiguse kohaselt kehtetuks ning kehtetus tuleneb maksejõuetusmenetluse algatamisest?
4. Kas teadmatuse eeldamine vastavalt [määruse nr 1346/2000] artikli 24 lõikele 2 on kohaldatav, kui määruse artikli 21 lõike 2 teises lauses nimetatud organid ei ole võtnud vajalikke abinõusid, tagamaks pankrotikohtu otsuste, millega nimetati ajutine pankrotihaldur ja määrati, et äriühingu käsutused on kehtivad vaid ajutise pankrotihalduri nõusolekul, avaldamist selle liikmesriigi registris, mille territooriumil on võlgniku tegevuskoht, kui liikmesriik, kus on tegevuskoha asukoht, näeb ette nimetatud otsuste kohustuslikku avaldamist, kuigi ta tunnustab neid vastavalt määruse artiklile 25 koostoimes artikliga 16?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

- 22 Oma esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et selle liikmesriigi kohtutel, mille territooriumil on algatatud maksejõuetusmenetlus, on maksejõuetusel põhineva tagasivõitmise hagi menetlemisel kostja vastu, kelle registrijärgne asukoht või elukoht on teises liikmesriigis, erandlik kohtualluvus või on pankrotihalduril õigus esitada selline tagasivõitmise hagi ka selle liikmesriigi kohtule, mille territooriumil on kostja registrijärgne asukoht või elukoht.
- 23 Määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõike 1 järgi kuulub selle liikmesriigi kohtutele, kus asub võlgniku huvide kese, erandlik kohtualluvus maksejõuetusmenetluse algatamiseks (15. detsembri 2011. aasta kohtuotsus Rastelli Davide ja C., C-191/10, EU:C:2011:838, punkt 27).
- 24 Et kindlaks määrata kriteeriumid, mille alusel saab teha otsuse selle kohta, kas mingi hagi kuulub selle sätte kohaldamisalasse või mitte, on Euroopa Kohus täpsustanud, et arvesse tuleb võtta määruse nr 1346/2000 põhjendust 6, mille kohaselt peaks see määrus piirduma sätetega, mis reguleerivad maksejõuetusmenetluste algatamise pädevust ning otsuseid, mis tehakse otseselt

maksejõuetusmenetluse alusel ja on sellega tihedalt seotud (vt selle kohta 12. veebruari 2009. aasta kohtuotsus Seagon, C-339/07, EU:C:2009:83, punkt 20, ja 19. aprilli 2012. aasta kohtuotsus F-Tex, C-213/10, EU:C:2012:215, punkt 26).

- 25 Euroopa Kohus järeldas sellest, et arvestades seadusandja eesmärki selles põhjenduses ja määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõike 1 soovitatavat toimet, tuleb seda määrust tõlgendada nii, et sellega antakse liikmesriigi kohtutele, kes on pädevad algatama maksejõuetusmenetlust, rahvusvaheline kohtualluvus selliste hagide läbivaatamiseks, mis tulenevad otseselt nimetatud menetlusest ja on sellega tihedalt seotud (vt selle kohta 12. veebruari 2009. aasta kohtuotsus Seagon, C-339/07, EU:C:2009:83, punkt 21, ja 19. aprilli 2012. aasta kohtuotsus F-Tex, C-213/10, EU:C:2012:215, punkt 27).
- 26 Elkkõige neid kaalutlusi arvestades on Euroopa Kohus juba otsustanud, et sellesse kategooriasse kuuluvad tagasivõitmise hagid, mille eesmärk on suurendada selle ettevõtja aktivat, kelle suhtes on algatatud maksejõuetusmenetlus. Määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõiget 1 tuleb seega tõlgendada nii, et selle liikmesriigi kohtud, mille territooriumil on algatatud maksejõuetusmenetlus, on pädevad arutama maksejõuetusel põhinevat tagasivõitmise hagi kostja vastu, kelle elukoht on teises liikmesriigis (12. veebruari 2009. aasta kohtuotsus Seagon, C-339/07, EU:C:2009:83, punkt 28).
- 27 Eelotsusetaotluse esitanud kohus tõstatab küsimuse, kas selline rahvusvaheline kohtualluvus on erandlik või vastupidi valikuline, mis võimaldaks pankrotihalduril pöörduda tagasivõitmise hagiaga kostja elukoha liikmesriigi kohtusse.
- 28 Selle kohta tuleb esiteks märkida, et määruse nr 1346/2000 põhjenduses 7 on täpsustatud, et 27. septembri 1968. aasta konventsiooni kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades, mis asendati liikmesriikide, välja arvatud Taani Kuningriik, suhetes määrusega nr 44/2001, reguleerimisalasse ei kuulu maksejõuetute äriühingute või teiste juriidiliste isikute likvideerimismenetlustega seotud maksejõuetusmenetlused, kohtumenetlused, kohtuvälised kokkulepped ja muud sellised menetlused. Teiseks on selle määruse artikli 1 lõike 2 punkti b järgi määruse kohaldamisalast välistatud „pankrotimenetlused, maksejõuetute äriühingute või teiste juriidiliste isikute likvideerimismenetlused, kohtumenetlused, kompromissi tegemise ja muud sellised menetlused“.
- 29 Viimasena nimetatud määrust ja määrust nr 1346/2000 tuleb tõlgendada viisil, mis välistab nende õigusaktidega kehtestatud õigusnormide mis tahes kattumise ja õiguslüngad. Seega hagid, mis määruse nr 44/2001 artikli 1 lõike 2 punkti b kohaselt ei kuulu selle määruse kohaldamisalasse, kuuluvad määruse nr 1346/2000 kohaldamisalasse. Samamoodi kuuluvad hagid, mis ei ole määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõike 1 kohaldamisalal, määruse nr 44/2001 kohaldamisalasse (vt selle kohta 9. novembri 2017. aasta kohtuotsus Tünkers France ja Tünkers Maschinenbau, C-641/16, EU:C:2017:847, punkt 17 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 30 Selle kohta on Euroopa Kohus täpsustanud, et viimasena nimetatud määruse kohaldamisalasse kuuluvad kõik tsiviil- ja kaubandusajad, erandid on tehtud ainult teatavate täpselt kindlaks määratud valdkondade suhtes ning määruse nr 44/2001 artikli 1 lõike 2 punkti b kohaselt on selle määruse kohaldamisalast välistatud üksnes otseselt maksejõuetusmenetlusest tulenevad ja sellega tihedalt seotud hagid, mis kuuluvad määruse nr 1346/2000 kohaldamisalasse (vt selle kohta 19. aprilli 2012. aasta kohtuotsus F-Tex, C-213/10, EU:C:2012:215, punkt 29).
- 31 Eeltoodust nähtub, et nende kahe liikmesriikide rahvusvahelist kohtualluvust käsitleva määruse kohaldamisalad on üksteisest selgelt piiritletud ja tagasivõitmise hagi, kuivõrd see esitatakse otseselt maksejõuetusmenetluse alusel ja on sellega tihedalt seotud, kuulub määruse nr 1346/2000 kohaldamisalasse ja mitte määruse nr 44/2001 kohaldamisalasse.

- 32 Tuleb aga märkida, et määruses nr 1346/2000 ei ole ette nähtud ühtegi sellist rahvusvaheline kohtualluvuse andmise normi, mille järgi tuleks kostja elukoha liikmesriigi kohtutele anda pädevus lahendada selliseid tagasivõitmise hagisid, mis tulenevad otseselt maksejõuetusmenetlusest ja on sellega tihedalt seotud.
- 33 Ühtlasi on Euroopa Kohus juba otsustanud, et kõigi teatud ettevõtja maksejõuetusega tihedalt seotud hagide selline koondumine selle liikmesriigi kohtute alluvusse, kes on pädevad maksejõuetusmenetlust algatama, on kooskõlas määruse nr 1346/2000 põhjendustes 2 ja 8 viidatud piiriülese mõjuga maksejõuetusmenetluste tõhususe ja tulemuslikkuse parandamise eesmärgiga (12. veebruari 2009. aasta kohtuotsus Seagon, C-339/07, EU:C:2009:83, punkt 22).
- 34 Ka tuleb märkida, et vastavalt selle määruse põhjendusele 4 on siseturu nõuetekohaseks toimimiseks vaja vältida selliste olukordade teket, mis motiveerivad osapooli viima varasid või kohtumenetlusi ühest liikmesriigist teise enda jaoks soodsama õigusliku seisundi leidmiseks (*forum shopping*) (12. veebruari 2009. aasta kohtuotsus Seagon, C-339/07, EU:C:2009:83, punkt 23).
- 35 Võimalus, et eri kohtutel on pädevus eri liikmesriikides algatatud tagasivõitmise hagide lahendamiseks, nõrgendab aga lõppkokkuvõttes selle eesmärgi järgimist (12. veebruari 2009. aasta kohtuotsus Seagon, C-339/07, EU:C:2009:83, punkt 24).
- 36 Eeltoodud põhjendustest nähtub, et selle liikmesriigi kohtutel, mille territooriumil on algatatud maksejõuetusmenetlus ja millele on viidatud määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõikes 1, on erandlik kohtualluvus selliste hagide läbivaatamiseks, mis tulenevad otseselt nimetatud menetlusest ja on sellega tihedalt seotud ning järelikult ka maksejõuetusel põhinevate tagasivõitmise hagide läbivaatamiseks.
- 37 Seda järeldust ei välista ka määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõike 1 kontekst.
- 38 Esiteks ei saa tuletada selle määruse artikli 18 lõikest 2 argumenti, mis seaks kahtluse alla, et selle määruse artikli 3 lõikes 1 viidatud kohtute rahvusvaheline kohtualluvus tagasivõitmise hagide läbivaatamiseks on erandlik.
- 39 Nimelt puudutab määruse nr 1346/2000 artikli 18 lõige 2 ainult sellist erilist olukorda, kus pankrotihaldur on nimetatud selle määruse artikli 3 lõike 2 alusel toimivas menetluses ja seda ei saa kohaldada sellises olukorras nagu põhikohtuasjas, kus pankrotihaldur nimetati põhimaksejõuetusmenetluse raames.
- 40 Nagu rõhutas kohtujurist oma ettepaneku punktis 64, põhjendab sellist eristamist asjaolu, et pankrotihalduri volitused on määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõike 2 alla kuulavas menetluses territoriaalselt piiratud nii, et selle artikli järgi omab nimetatud menetlus mõju ainult võlgniku nendele varadele, mis asuvad menetluse algatamise ajal selle liikmesriigi territooriumil. Pankrotihalduril peab järelikult olema sellisel juhul võimalik esitada selle menetlusega seotud tagasivõitmise hagi teise liikmesriigi kohtule kui see, kus algatati teisene menetlus, kui selle menetluse esemeks olev vara viidi pärast menetluse algatamist teise liikmesriiki.
- 41 Teiseks ei toeta ka määruse nr 1346/2000 artikli 25 lõige 1 selle määruse artikli 3 lõike 1 tõlgendamist nii, et tagasivõitmise hagide rahvusvaheline kohtualluvus on valikuline.
- 42 Nagu märkis kohtujurist enda ettepaneku punktis 65, siis selles õigusnormis peetakse silmas ainult otseselt maksejõuetusmenetlusest tuleneva või sellega tihedalt seotud otsuse tunnustamist ja täitmist, isegi juhul, kui selle on teinud mõni teine kohus. Selle sättega ainult tunnustatakse võimalust, et selle liikmesriigi kohtud, mille territooriumil algatati määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõike 1 alusel maksejõuetusmenetlus, on pädevad lahendama ka hagi, mis tuleneb otse sellest menetlusest ja seda

sõltumata sellest, kas tegemist on kohtuga, mis on algatanud pankrotimenetluse viidatud artikli 3 lõike 1 alusel või mõne muu territoriaalselt ja esemeliselt pädeva liikmesriigi kohtuga (vt selle kohta 12. veebruari 2009. aasta kohtuotsus Seagon, C-339/07, EU:C:2009:83, punktid 26 ja 27).

- 43 Arvestades kõiki eespool toodud kaalutlusi, tuleb esimesele küsimusele vastata, et määruse nr 1346/2000 artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et selle liikmesriigi kohtute, mille territooriumil on algatatud maksejõuetusmenetlus, kohtualluvuse puhul maksejõuetusel põhineva tagasivõitmise hagi menetlemiseks kostja vastu, kelle registrijärgne asukoht või elukoht on teises liikmesriigis, on tegemist erandliku kohtualluvusega.

Teine kuni neljas küsimus

- 44 Kuna teine kuni neljas küsimus lähtuvad vastupidi esimesele küsimusele antud vastusest eeldusest, et tagasivõitmise hagi võib esitada selle liikmesriigi kohtule, mille territooriumil on kostja registrijärgne asukoht või elukoht, ei tule nendele küsimustele vastata.

Kohtukulud

- 45 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (neljas koda) otsustab:

Nõukogu 29. mai 2000. aasta määruse (EÜ) nr 1346/2000 maksejõuetusmenetluse kohta artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et selle liikmesriigi kohtute, mille territooriumil on algatatud maksejõuetusmenetlus, kohtualluvuse puhul maksejõuetusel põhineva tagasivõitmise hagi menetlemiseks kostja vastu, kelle registrijärgne asukoht või elukoht on teises liikmesriigis, on tegemist erandliku kohtualluvusega.

Allkirjad